

Kalendarium

Na podstawie <http://tekapomorska.pl/?ptyear=1946-1948/kalendarium>

1945

19 stycznia – gen. Leopold Okulicki ps. „Niedźwiadek”, ostatni komendant główny AK podjął decyzję o rozwiązaniu Armii Krajowej, a w jej miejsce powołał konspiracyjną organizację „NIE”, przeznaczoną do działań w warunkach okupacji sowieckiej. „NIE” miała prowadzić działalność głównie propagandowo-wywiadowczą.

4-11 stycznia – w Jałcie na Krymie członkowie Wielkiej Trójki: Józef Stalin, premier ZSRS, Franklin D. Roosevelt, prezydent USA oraz Winston Churchill, premier Wielkiej Brytanii, podjęli decyzję o wytyczeniu polsko-radzieckiej granicy na Wschodzie wzdłuż tzw. Linii Curzona. W rezultacie ZSRS przypadły m.in. należące wcześniej do Polski Wilno i Lwów. Postanowiono również o powołaniu po zakończeniu II wojny światowej rządu polskiego na bazie istniejącego już komunistycznego Rządu Tymczasowego RP oraz „demokratycznych polityków polskich z kraju i zagranicy. Tym samym, Wielka Trójka zignorowała istnienie Rządu RP na Emigracji oraz Polskiego Państwa Podziemnego.

27 marzec – w Pruszkowie NKWD zwabiło na rozmowy, a następnie aresztowało kierownictwo Polskiego Państwa Podziemnego, w tym m. in. gen. Leopolda Okulickiego, wicepremiera Jana S. Jankowskiego oraz Kazimierza Pużaka, przewodniczącego Rady Jedności Narodowej.

21 kwietnia – w Moskwie premier kierowanego przez komunistów Rządu Tymczasowego RP Edward Osóbka-Morawski i premier ZSRS Józef Stalin podpisali *Traktat o przyjaźni, wzajemnej pomocy i współpracy*. Układ sankcjonował podległość nowych polskich władz wobec Moskwy oraz przebieg wytyczony wzdłuż tzw. Linii Curzona wschodniej granicy Polski.

8 maja – w Berlinie podpisano akt bezwarunkowej kapitulacji hitlerowskiej III Rzeszy, kończącej II wojnę światową w Europie.

21 czerwca – w Moskwie odbył się pokazowy proces przywódców Polskiego Państwa Podziemnego, tzw. Proces Szesnastu. Aresztowani w marcu 1945 r. podczas jednej rozprawy zostali uznani winnych m. in. zbrodni wojennych dokonanych na żołnierzach Armii Czerwonej. Gen. Leopold Okulicki, skazany na 10 lat więzienia oraz wicepremier Jan S. Jankowski, skazany na 8 lat więzienia, zostali następnie zamordowani przez NKWD. Kazimierz Pużak, Przewodniczący Rady Jedności Narodowej, został zamordowany w więzieniu w Polsce.

28 czerwca – w Warszawie, w rezultacie porozumień zawartych w Moskwie, powołano Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej. Był on wynikiem porozumienia wspieranego przez Stalina polskich komunistów z częścią polityków polskiej emigracji. Premierem rządu został popierany przez komunistów Edward Osóbka-Morawski, a wicepremierem Stanisław Mikołajczyk, lider niekomunistycznego Stronnictwa Ludowego.

1 lipca – Rada Jedności Narodowej, pełniąca funkcję parlamentu Polskiego Państwa Podziemnego, podjęła decyzję o samorozwiązaniu się oraz wydała odezwę *Do Narodu Polskiego i Narodów Zjednoczonych*, której symbolicznym zakończeniem był *Testament Polski Walczącej*.

Kalendarium

Na podstawie <http://tekapomorska.pl/?ptyear=1946-1948/kalendarium>

10-25 lipca – NKWD, Armia Czerwona oraz oddziały LWP i UB dokonały tzw. obławy augustowskiej aresztując w okolicach Puszczy Augustowskiej 7 tys. osób podejrzanych o przynależność do polskiego podziemia. Ok. 600 z nich prawdopodobnie zostało zamordowanych.

2 sierpnia – polskie władze ogłaszają amnestię dla ukrywających się członków podziemia antyhitlerowskiego i antysowieckiego. Ujawniło się około 30 tys. osób, z których pewna część w wyniku następujących po amnestii represji organów bezpieczeństwa ponownie podjęła działalność w konspiracji antysowieckiej.

2 września – w Warszawie powstała konspiracyjna cywilno-wojskowa organizacja Wolność i Niezawisłość (WiN). Jej pierwszym szefem został płk. Jan Rzepecki. Była to w latach 1945-1947 największa kadrowo organizacja podziemia antykomunistycznego.

16 września – władze państwowe wydały dekret o zastosowaniu kary śmierci lub więzienia za udział w zbrojnym podziemiu antykomunistycznym.

1946

30 czerwca – referendum ludowe w Polsce. Pierwszy plebiscyt badający poparcie dla nowej władzy („3xTAK”). Wyniki zostały sfałszowane przez rządzących krajem komunistów dzięki pomocy specjalnej grupy sowieckich doradców.

28 sierpnia – w gdańskim więzieniu wykonano wyrok śmierci na 18-letniej łączniczce Danucie Siedzikównie (pseudonim „Inka”) oraz 42-letnim dowódcy drużyny Feliksie Selmanowiczu (pseudonim „Zagończyk”), członkach działającej na Wybrzeżu 5. Wileńskiej Brygady AK mjr Zygmunta Szendzielarza (pseudonim „Łupaszka”). Miejsce ich pochówku odnaleziono na gdańskim Cmentarzu Garnizonowym w 2014 r.

1947

19 stycznia – sfałszowane przez komunistów pierwsze powojenne wybory do Sejmu Ustawodawczego. W wyniku „cudu nad urną” komunistyczna PPR oraz jej partie satelickie zdobyły zdecydowaną większość mandatów poselskich. Sfałszowane wybory i zdobyta dzięki nim większość sejmowa zapoczątkowały okres konsolidacji władzy, zmian ustrojowych i ostateczną rozprawę z legalną i podziemną opozycją.

5 lutego – Sejm Ustawodawczy wybiera na pierwszego prezydenta powojennej Polski Bolesława Bieruta. Premierem nowego zdominowanego całkowicie przez komunistów rządu zostaje Józef Cyrankiewicz.

19 lutego – Sejm Ustawodawczy uchwała tzw. Małą Konstytucję.

22 lutego – władze ogłaszają kolejną amnestię dla ukrywających się członków podziemia. Z więzień zwolniono ok. 23 tys. osób, dodatkowo ujawniło się około 53 tys. działaczy podziemia. Oznaczało to koniec zorganizowanej i masowej walki zbrojnej przeciwko komunistom.

Kalendarium

Na podstawie <http://tekapomorska.pl/?ptyear=1946-1948/kalendarium>

1948

25 maja – w więzieniu na Mokotowie w Warszawie strzałem w tył głowy zamordowany został rotmistrz Witold Pilecki, zasłużony żołnierz II RP, dobrowolny więzień KL Auschwitz, uczestnik Powstania Warszawskiego i członek powojennej konspiracji. Miejsce jego pochówku odkryto w 2012 na warszawskich Powązkach, w kwaterze „Ł”, na tzw. Łączce.

15-21 grudnia – w wyniku kongresu zjednoczeniowego PPR i PPS powstaje Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR). Po wyeliminowaniu z życia politycznego części działaczy PPS całość władzy w zdominowanej przez komunistów nowej partii i kraju objęli politycy wyznający stalinowską wersję ideologii i sprawowania władzy. Pierwszym sekretarzem Komitetu Centralnego PZPR zostaje wybrany B. Bierut, dotychczasowy prezydent Polski.

1949

7 marca – w więzieniu na Mokotowie w Warszawie wykonano egzekucję mjr Heronima Dekutowskiego ps. „Zapora”, dowódcy partyzantki antykomunistycznej na Lubelszczyźnie. Jego ciało pogrzebane w tajemnicy w zbiorowej mogile zostało odnalezione w 2012 r. na tzw. „Łączce”.

1951

8 lutego – w więzieniu na Mokotowie w Warszawie wykonano egzekucję mjr Zygmunta Szendzielarza ps. „Łupaszka”, dowódcy partyzantki antykomunistycznej na Wileńszczyźnie, Białostocczyźnie oraz Pomorzu. Podobnie jak innych podobnych mu, pogrzebano go w tajemnicy w zbiorowej mogile. Jego grób w kwaterze „Ł” na warszawskich Powązkach odnaleziono w 2013 r.

1 marca – egzekucja w więzieniu mokotowskim siedmiu ostatnich dowódców WiN-u z ppłk. Łukaszem Cieplińskim na czele. Ich ciała nie odnaleziono do dzisiaj.

1953

24 lutego – wyrok śmierci wykonany w więzieniu mokotowskim na gen. Emilu Fieldorfie ps. „Nil”, szefowi Kierownictwa Dywersji AK (Kedyw) oraz dowódcy organizacji „NIE”. Miejsce jego pochówku znajduje się prawdopodobnie na Powązkach.

2011

3 lutego – Sejm RP ustanawia dzień **1 marca** Narodowym Dniem Pamięci Żołnierzy Wyklętych.

Legenda do Kalendarium

1 marca – data odnosząca się do procesu likwidacji Polskiego Państwa Podziemnego.

1 marca – data odnosząca się do procesu formowania się władzy państwowej w Polsce po zakończeniu II wojny światowej.

1 marca – data odnosząca się do wydarzeń związanych ze zbrojnym podziemiem antykomunistycznym w Polsce po zakończeniu II wojny światowej.